

Wat prijkt daar op die borstkas

Koninklijke onderscheidingen

Hare Majesteit Koningin Beatrix getooid met de versierselen - Grootkruis en Grootlint met versiersel Orde van de Orde van de Nederlandse Leeuw.

De maand april is traditiegetrouw de maand van de 'lintjesregen'. Hare Majesteit Koningin Beatrix heeft bij haar inhuldiging op 30 april 1980, de 30^e april aangewezen als de dag van de viering van Koninginnedag. Dit als eerbewijs aan haar moeder H. K. H. Koningin Juliana. Traditiegetrouw worden op de dag vóór Koninginnedag, 'lintjes' uitgereikt.

Op het gebied van onderscheidingen is in 1996 het nodige veranderd. Om in aanmerking te komen voor een Koninklijke onderscheidingen is niet alleen het functioneren bij de werkgever, maar ook het bekleden van een of meerdere sociaal-maatschappelijke functies in de burgermaatschappij van belang. Verder worden de eremedailles in goud, zilver en brons niet meer verleend en is de onderscheiding 'Lid in de Orde van Oranje-Nassau' ingesteld.

Orde van de Nederlandse Leeuw

De orde strekt tot vererende onderscheiding van Nederlanders die bewijzen geven van beproefde vaderlandsliefde, bijzondere ijver en trouw in het volbrengen van hun burgerplichten of buitengewone bekwaamheid in wetenschap en kunst. De onderscheiding is ingesteld bij wet van 29 september 1815 No.49 (staatsblad No.47). In bijzondere gevallen kan de orde ook aan buitenlanders worden toegekend. In artikel 1 van hoofdstuk 1 van het Reglement op de Orde van de Nederlandse Leeuw en de Orde van Oranje-Nassau zijn de criteria voor benoeming in de Orde van de Nederlandse Leeuw nader uitgewerkt. Het gaat hierbij om toekenning wegens bijzondere verdiensten jegens de samenleving van zeer exceptionele aard. Hierbij valt onder andere te denken aan prestaties of inspanningen op basis van bijzondere talenten die niet primair de bedoeling hebben om een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke ontwikkeling, maar dat effect wel hebben.

Het Ordeteken bestaat uit een wit geëmailleerd kruis, gedekt door een kroon. De vier omlijste

Ridder in de Orde
van de Nederlandse
Leeuw

armen van gelijke lengte, lopen breed uit en zijn aan de uiteinden ingekeept. De punten zijn gepareld en onderling verbonden met een gestileerde letter 'W'. In het midden van het kruis prijkt een blauw geëmailleerd medaillon met daarop aan de voorzijde de zinspreuk 'VIRTUS NOBILITAT' ('deugd adelt', ofwel verdienste strekt tot eer). Aan de keerzijde staat een afbeelding van de leeuw uit het rijkswapen.

De kleur van het lint is Nassau blauw met twee smalle oranje strepen. Kleuren die symbool staan voor het Huis van Oranje.

De Orde van de Nederlandse Leeuw kent drie graden:

- **Eerste graad: Ridder-Grootkruis in de Orde van de Nederlandse Leeuw.**
Deze onderscheiding bestaat uit een Ordeteken hangend aan een honderd-en-één millimeter brede sjerp, te dragen van de rechter schouder naar de linker heup en een op de linker kant van de borst te dragen borstster.
- **Tweede graad: Commandeur in de Orde van de Nederlandse Leeuw.**
Deze onderscheiding bestaat uit een Ordeteken hangend aan een vijftenvijftig millimeter breed lint dat om de hals wordt gedragen en een op de linker kant van de borst te dragen borstster.
- **Derde graad: Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.**
Deze onderscheiding bestaat uit een Ordeteken hangend aan een zeven-en-dertig millimeter breed lint dat aan de linkerkant op de borst wordt gedragen.

Orde van Oranje-Nassau

In de jaren die volgden op de instelling van de Orde van de Nederlandse Leeuw in 1815 ontstond in toenemende mate behoefte aan meer mogelijkheden en nuances om verdienstelijke vaderlanders te onderscheiden.

Het toevoegen van nieuwe ridderlijke graden van de Orde van de Nederlandse Leeuw was niet gewenst.

Daarom is bij wet van 4 april 1892 (staatsblad No.55) de Orde van Oranje-Nassau ingesteld. In de instellingswet van de Orde van Oranje-Nassau staat dan ook: dat het 'wenschelijk is door het instellen van eene nieuwe Ridderorde de gelegenheid te vermeerderen tot het verleen van vereerde onderscheidingen'.

De orde is ingesteld als vererende onderscheiding voor Nederlanders en buitenlanders die zich jegens de Kroon en de Staat of jegens de maatschappij op bijzondere wijze verdienstelijk hebben gemaakt.

In artikel 2 van hoofdstuk 1 van het reglement op de Orde van de Nederlandse Leeuw en de Orde

van Oranje-Nassau zijn de criteria voor benoeming in de Orde van Oranje-Nassau nader uitgewerkt.

Het versiersel van deze Orde bestaat uit een kruis met acht geparelde punten en een doorlopende lauwerkrans tussen de armen en gedekt met een Koninklijke Kroon, alles van verguld zilver voor de eerste vier graden en van zilver voor de vijfde en zesde graad. De armen van het kruis zijn wit en blauw geëmailleerd. In het midden van het kruis bevindt zich een blauw geëmailleerd medaillon, omgeven door een wit geëmailleerde rand, beiden met goud omlijst. Aan de voorzijde staat in het medaillon de leeuw afgebeeld, zoals deze in het Rijkswapen voorkomt. Daarbij staan in het medaillon in het omschrift de woorden

Orde van Oranje Nassau model opgemaakt met de zwaarden officier.

'JE MAINTIENDRAI'. Aan de tegenzijde staat een met een gouden Koninklijke Kroon gedekte letter 'W' met daaromheen in het omschrift de woorden 'GOD ZIJ MET ONS'.

Voor militairen worden, in plaats van de lauwerkrans, twee zilveren zwaarden met verguld gevest schuin gekruist achter het ronde schild aangebracht. De Orde van Oranje Nassau heeft zes ridderlijke graden.

Het lint van de onderscheiding is Oranje met aan beide uiteinden een witte gevolgd door een Nassau blauwe rand. De kleuren staan symbool voor het Huis van Oranje.

- **Eerste graad: Ridder Grootkruis in de Orde van Oranje Nassau**
Deze onderscheiding bestaat uit een Ordeteken met een diameter van zestig millimeter hangend aan een honderd-en-één millimeter brede sjerp, te dragen van de rechter schouder naar de linker heup en een op de linker kant van de borst te dragen borstster met een diameter van vijf-en-tachtig millimeter.
- **Tweede graad: Groot-officier in de Orde van Oranje Nassau**
Deze onderscheiding bestaat uit een Ordeteken met een diameter van zestig millimeter hangend aan een vijf-en-vijftig millimeter breed lint, te dragen om de hals en een op de linker-kant van de borst te dragen borstster met een diameter van vijf-en-tachtig millimeter.
- **Derde graad: Commandeur in de Orde van Oranje Nassau**
Het Ordeteken met een diameter van zestig millimeter bevestigd aan een lint van vijf-en-vijftig millimeter breed te dragen om de hals.
- **Vierde graad: Officier in de Orde van Oranje Nassau**
Het Ordeteken met een diameter van zes-en-veertig millimeter, hangend aan een lint van zeven-en-dertig millimeter breed waarop een rozet is bevestigd, te dragen op de linker borst.

Lid in de Orde van Oranje Nassau.

- **Vijfde graad: Ridder in de Orde van Oranje Nassau**
Een versiersel van de Orde van dezelfde grootte als dat van Officier, maar in een zilveren uitvoering, te dragen op de linker borst.
- **Zesde graad: Lid in de Orde van Oranje Nassau**
Dit betreft een iets kleinere uitvoering van het versiersel zoals omschreven bij de Ridder, eveneens te dragen op de linker borst.

door sma J. van der Kleyn